

УДК 657

Монташевич С.М.

Суддя Долинського районного суду
Івано-Франківської області

Шутка С.Є.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і аудиту
Національного лісотехнічного університету України

Montashevich Svitlana

Judge of the Dolynsky District Court
Ivano-Frankivsk region

Shutka Svitlana

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Department of Accounting and Audit
Ukrainian National Forestry University

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ

LEGISLATIVE REGULATION OF ACCOUNTING OF EXPORT-IMPORT OPERATIONS IN UKRAINE

Однією з основних форм економічних відносин України із зарубіжними країнами є проведення зовнішньоекономічної діяльності. Експортно-імпортні операції як складник зовнішньоекономічної діяльності підприємства є найважливішим джерелом одержання прибутку окремим підприємством і державою у цілому. А нормативно-правове забезпечення становить основу правильного ведення обліку на підприємстві. Законодавче забезпечення сприяє чіткому веденню обліку експортно-імпортних операцій, їх оподаткуванню та прозорому веденню підприємництва. У статті досліджено стан нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку експортно-імпортних операцій, надано перелік основних законодавчих актів, які його регулюють, запропоновано низку заходів для поліпшення діяльності підприємства.

Ключові слова: *нормативно-правове забезпечення, облікова система, зовнішньоекономічна діяльність, експортні операції, імпортні операції, вдосконалення.*

Одной из основных форм экономических отношений Украины с зарубежными странами является проведение внешнеэкономической деятельности. Экспортно-импортные операции как составляющая внешнеэкономической деятельности предприятия являются важнейшим источником получения прибыли отдельным предприятием и государством в целом. А нормативно-правовое обеспечение является основой правильного ведения учета на предприятии. Законодательное обеспечение способствует четкому ведению учета экспортно-импортных операций, их налогообложению и прозрачному ведению бизнеса. В статье исследовано состояние нормативно-правового регулирования бухгалтерского учета экспортно-импортных операций, дан перечень основных законодательных актов, которые его регулируют, предложен ряд мер по улучшению деятельности предприятия.

Ключевые слова: *нормативно-правовое обеспечение, учетная система, внешнеэкономическая деятельность, экспортные операции, импортные операции, совершенствование.*

Foreign economic activity under current conditions is an important sector of business and economic activity. Influenced by economic globalization and integration processes, Ukraine's international relations are expanding and deepening every year. And the main feature of a market economy is competition, entrepreneurship, rivalry for maximum profits. The basis for entrepreneurship in Ukraine is the country's legislative framework. Choice of the optimal system of legal business regulation should, on the one hand, provide business representatives with the necessary conditions; on the other hand – to fill the budget of the country. This task is important for the country, as the further effective economy development depends directly on the efficiency of the business. The experience of developed economies shows that the most effective legal system for business is the one that allows free business development and operating in a competitive environment. Consequently, the development of international economic relations of Ukraine requires a comprehensive study of the infrastructure of foreign economic transactions by enterprises, in particular its legislative and regulatory framework. This article contains investigation into the status of statutory regulation of accounting of export-import operations, provides a list of the main legislative instruments, proposes ways to improve the legislative framework for accounting. Legal accounting regulation is a system of legislative and regulatory acts, according to which the company carries out its business and financial activity and conducts its accounting and financial reporting. These regulations have a certain hierarchical subordination. Theoretical and methodological research basis are the main principles of accounting in Ukraine, scientific works and articles, regulatory documents.

Keywords: *regulatory support, accounting system, foreign economic activity, export operations, import operations, improvement.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проведення зовнішньоекономічної діяльності у сучасних умовах господарювання є ваговою сферою економічної та господарської діяльності підприємства. Під впливом глобалізації економіки та інтеграційних процесів міжнародні відносини України з кожним роком розширюються та поглиблюються. А головною рисою ринкової економіки є конкуренція, підприємництво, суперництво за максимальний прибуток.

Основою підприємницької діяльності в Україні є законодавча база країни. Вибір оптимальної системи правового регулювання підприємництва повинен забезпечити його представників необхідними умовами, та, з іншого боку, наповнювати бюджет країни. Це завдання є важливим для країни, оскільки подальший ефективний розвиток економіки безпосередньо залежить від ефективності бізнесу. Досвід розвинених країн показує, що найефективнішою правовою системою для бізнесу є та, яка надає підприємствам вільний розвиток та конкурентне середовище.

Отже, законодавчо-нормативне забезпечення є важливим для всебічного дослідження інфраструктури проведення зовнішньоекономічних операцій підприємствами за розвитку міжнародних економічних відносин України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Питанням норма-

тивно-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні та обліку експортно-імпорتنих операцій присвячено значну кількість праць вітчизняних науковців, таких як Ф. Бутинець, Т. Демчук, І. Жиглей, Л. Кадуріна, Ю. Лисенко, І. Волкова, Ю. Кузьмінський, А. Максименко та ін. Проте важливим є подальше вивчення впливу нормативно-правового забезпечення на функціонування облікової системи експортно-імпорتنих операцій та його узгодження.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є узагальнення знань щодо правових механізмів регулювання ведення обліку зовнішньоекономічної діяльності в Україні, огляд законодавчих актів, які регулюють ведення обліку експортно-імпорتنих операцій, та визначення шляхів підвищення практичної реалізації положень чинного законодавства стосовно нормативно-правового регулювання обліку зовнішньоекономічної діяльності, зокрема експортно-імпорتنих операцій.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Правове регулювання бухгалтерського обліку – це система законодавчих і нормативних актів, згідно з якими підприємство здійснює господарську та фінансову діяльність і забезпечує свою бухгалтерську та фінансову звітність. Вони мають певну ієрархічну підпорядкованість.

Уся система правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні представлена законами та іншими підзаконними нормативними акта-

ми, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, наказами, інструкціями, що приймаються центральними органами спеціальної компетенції, а саме Міністерством фінансів, Національним банком України, Державною службою статистики та іншими відомствами; методичними рекомендаціями з ведення бухгалтерського обліку, які розробляються і затверджуються, враховуючи особливості та потреби певних видів діяльності підприємства та його робочої документації.

З одного боку, основними документами, які регламентують систему бухгалтерського обліку в Україні, є:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 № 996.

2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО та П(С)БО).

3. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.01.2012.

4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій та розроблена до нього Інструкція із застосування від 30.11.1999 № 291.

5. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку від 29.12.2000 № 356.

6. Порядок подання фінансової звітності від 28.02.2000 № 419.

Ці нормативні документи визначають концептуальні основи, напрями та принципи, згідно з якими повинні вести облік всі підприємства.

З іншого боку, регулювання експортно-імпорتنих операцій здійснюється низкою нормативно-правових документів, а саме:

1. Господарським кодексом України від 16.01.2003 № 436-IV.

2. Митним кодексом України від 13.03.2012 № 4495-VI.

3. Податковим кодексом України від 02.12.2010 № 2755-VI.

4. Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-XII.

5. Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 № 193 та іншими нормативними документами.

На зовнішніх ринках фундаментом регулювання діяльності підприємств України є Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність». Він визначає основні терміни, що використовуються у практиці зовнішньоекономічної діяльнос-

ті; встановлює основні принципи та правила здійснення зовнішньоекономічної діяльності; встановлює перелік можливих видів зовнішньоекономічної діяльності; законодавчо регулює зовнішньоекономічну діяльність; виділяє коло суб'єктів, які можуть здійснювати зовнішньоекономічну діяльність, їхні права та обов'язки; корегує економічні відносини України з іншими державами та міжнародними міжурядовими організаціями; відстоює інтереси та права держави та її суб'єктів, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність; визначає відповідальність України як держави та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з порушенням законодавства України або зобов'язань, пов'язаних із виконанням договору, а також визначає санкції, які можуть бути застосовані до них [1].

Згідно із Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», для здійснення експортно-імпорتنих операцій експортери повинні укласти договори (контракти) з контрагентами за власним бажанням, використовувати відомі міжнародні рекомендації, які не суперечать законодавству України. Зовнішньоекономічний контракт – це юридично оформлена письмова угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їхніх іноземних партнерів із метою встановлення, зміни, припинення, прав і обов'язків зовнішньоторговельної діяльності за підписом керівника суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності [2].

Укладання договорів на експорт товарів проводиться у письмовій формі. Під час складання тексту зовнішньоекономічного договору (контракту) суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають право використовувати відомі міжнародні звичаї, рекомендації міжнародних органів та організацій.

Права та обов'язки сторін зовнішньоекономічних договорів (контрактів) визначаються правом країни, вибраної сторонами під час укладання договору (контракту) або в результаті подальшої угоди. За відсутності домовленості між сторонами щодо права, що застосовується до експортних контрактів (контрактів), законодавство країни, де продавець установив своє місце проживання або основне місце діяльності в договорі купівлі-продажу (тобто український експортер) [3].

Основні законодавчі акти, що регулюють оформлення та виконання ЗЕД-контрактів, укладених українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності з їхніми іноземними партнерами:

- Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV;
- Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV;
- Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-XII;
- Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 № 2709-IV;
- Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене Наказом Мінекономіки європейської інтеграції від 06.09.2001 № 201.

Також Кабінетом Міністрів України у сфері нормативно-правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності затверджено низку документів, зокрема:

- Порядок продовження строків розрахунків за зовнішньоекономічними операціями, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2007 № 1409;
- Порядок ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 428;
- Порядок узгодження цін у контрольованих зовнішньоекономічних операціях, за результатами якого укладаються договори, що мають двосторонній або багатосторонній характер, для цілей трансфертного ціноутворення, визначено процедуру узгодження цін у контрольованих зовнішньоекономічних операціях, за результатами якого укладаються договори, що мають двосторонній або багатосторонній характер, для цілей трансфертного ціноутворення, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2015 № 504;
- Порядок поставок продукції в рамках Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про виробничу і науково-технічну кооперацію підприємств і організацій оборонних галузей промисловості, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2005 № 984;
- Порядок державного експортного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо здійснення експорту товарів, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 500 тощо [4].

Під час облікового забезпечення експортно-імпортних операцій доцільно враховувати також Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати

Інкотермс [5], які встановлюють зобов'язання продавця щодо поставки, переходу ризиків і витрат, пов'язаних із товаром.

Метою цих правил є запобігання ймовірним суперечкам і судовим спорам, які можуть виникнути між продавцем і покупцем. Кожна умова визначає зобов'язання продавця і покупця, розподіл витрат і ризиків, а також відповідальність сторін за виконання контракту, а також установлює:

- момент, коли продавець виконує свої зобов'язання щодо поставки товару;
- хто відповідає за товари для експорту та імпорту, митне оформлення та розподіл витрат у цьому разі;
- хто відповідає за організацію оплати і перевезення товарів, а також за тих, хто несе ризик загибелі і пошкодження товару;
- пакет документів, які необхідні для доставки, а також того, хто їх передає і за чий рахунок;
- упаковка, яка необхідна для товарів, і особа, яка її забезпечує;
- інші зобов'язання щодо виконання договору, наданого сторонами (наприклад, перевірка якості товарів).

Однією з умов вивезення товару через митний кордон є виконання процедур з декларування товару на митниці. Згідно з Митним кодексом України, митному органу, який здійснює митне оформлення, подається митна декларація. Порядок подання вантажної митної декларації та її заповнення визначається Постановою Кабінету Міністрів України «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій», яка визначає вимоги до оформлення і використання митних декларацій, на підставі яких декларуються товари, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України підприємствами, та інші товари, що, відповідно до законодавства України, декларуються шляхом подання митної декларації, передбаченої для підприємств, а також порядок внесення змін до митних декларацій, їх відкликання та визнання недійсними [6].

Під час заповнення митної декларації важливими є питання формування митної вартості експортованих та імпортованих товарів. Визначення митної вартості імпортованих товарів регулюється ст. 57, а експортних товарів – ст. 66 Митного кодексу України.

Ще однією особливістю здійснення експортних операцій є те, що, відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», експорт товарів може підлягати ліцензуванню.

Ліцензії можуть видаватися суб'єктам господарської діяльності на основі отриманих ними квот або гарантії сплати вивізного (експортного) мита під час перетину товарів митного кордону України.

Окрім ліцензування, законодавством встановлене обмеження в товарах, які можуть експортуватися за кордон чи імпортуватися з-за кордону. Зокрема, у ст. 17 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» визначено заборону окремих видів експорту та імпорту.

Введення заборони на експорт або імпорт з інших підстав можливе лише за умови, що це дозволено міжнародними договорами, учасником яких є Україна.

Перелік товарів, експорт або імпорт яких через територію України заборонений, визначається виключно законами України.

Методологія обліку експортних операцій визначається принципами ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, які встановлені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності». Зокрема, необхідно відзначити принцип нарахування та відповідності доходів і витрат, відповідно до якого для визначення витрат звітного періоду повинні порівнюватися доходи звітного періоду з витратами, які понесені під час отримання цих доходів. Окрім того, доходи та витрати звітного періоду визнаються на момент їх здійснення незалежно від дати надходження коштів.

Організація обліку експортних операцій зумовлена тим, що платежі за такими видами операцій здійснюються в іноземній валюті. Відповідно до П(С)БО 21, операції в іноземній валюті за первісного визнання відображаються у валюті звітності, тобто у грошовій одиниці України, шляхом конвертації сум в іноземній валюті на дату операції (дата визнання активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат). Подальший облік експортно-імпортних операцій вимагає правдивої оцінки активів, зобов'язань, що виникають із цих операцій, шляхом визначення курсових різниць за монетарними статтями. Правила розрахунку курсових різниць регулюються П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів».

Курсова різниця – це різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти за різних валютних курсів [10].

Об'єктом обліку для визначення суми курсових різниць є: наявні грошові кошти; ресурси в установах банків; ресурси на дорозі; грошові та платіжні документи; цінні папери; ресурси

у розрахунках з юридичними та фізичними особами; баланс цільового фінансування з бюджету; заборгованість в іноземній валюті.

Відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, курсові різниці виникають або на дату розрахунку (операції), або на дату складання фінансової звітності (якщо звітний період – місяць). Вони визначаються лише монетарними статтями балансу [11]. Відповідно, немонетарні статті не перераховуються, тобто між ними немає курсових різниць.

Розрахунки в експортно-імпортній діяльності підприємства до 07.01.2019 були встановлені Законом України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті».

Нині прийнято Закон України «Про валюту і валютні операції», відповідно до якого Національний банк України визначає зміст, форму, частоту, терміни, спосіб і порядок надання інформації про валютні операції. Він також має право встановлювати граничні терміни платежів за експорт та імпорт товарів, а також мінімальні граничні суми експортних та імпортних операцій із товарами, на які розповсюджуються встановлені відповідно для цього Закону граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів [12].

Порушення резидентами розрахункового періоду тягне за собою нарахування пені за кожен день прострочення в розмірі 0,3% від суми неотриманих грошових коштів у контракті (вартість недоставлених товарів) у національній валюті (у разі здійснення розрахунків за зовнішньоекономічним договором (контрактом) у національній валюті) або в іноземній валюті, перерахованій у національну валюту за курсом Національного банку України, встановленим у день виникнення заборгованості. Загальна сума нарахованих відсотків не може перевищувати суми неотриманих грошових коштів за договором (вартість недоставленого товару).

Розрахунок встановленого законом строку розрахунків за експортною операцією починається з наступного календарного дня після дня оформлення митної декларації або акту, рахунку-фактури чи іншого документа, що засвідчує виконання робіт, надання транспортних, страхових послуг [13].

Якщо, відповідно до експортного договору, резидент експортує товар без його вивезення з митної території України, банк не здійснює контролю над строками розрахунків за такою угодою (крім випадків, передбачених Інструкцією № 136).

Якщо, згідно з договором, передбачено постачання продукції, виконання робіт, надання транспортних послуг, страхових послуг, оплати в кілька етапів, банк контролює умови оплати експортних операцій окремо за кожним фактом поставки продукції, виконанням робіт, надання транспорту, страхових послуг, а під час імпорتنих операцій – окремо за кожним фактом здійснення платежу.

Розрахунок установленого законом строку розрахунків за імпортною операцією починається з наступного календарного дня після дня здійснення авансового платежу, виставлення векселя на користь постачальника товару, що імпортується.

Під час застосування розрахунків у формі документарного акредитиву момент, коли платіж здійснюється на користь нерезидента, є датою списання коштів із банківського рахунку [14].

Банк починає підрахунок періоду розрахунку: на експортну операцію – з наступного календарного дня після дня оформлення митної декларації або підписання документа, що засвідчує виконання робіт, надання послуг; для імпортною операції – з наступного календарного дня після дня передоплати, виставлення векселя на користь постачальника товару, який імпортується.

Також, згідно з Інструкцією № 136, передбачено, що експортна та імпортна операції можуть бути за наявності належним чином оформлених документів про припинення зобов'язань за цими операціями зарахуванням за певних умов, а саме «вимоги впливають із взаємних зобов'язань між резидентом і нерезидентом, які є контрагентами за цими операціями; вимоги однорідні; строк виконання за зустрічними вимогами настав або не встановлений, або визначений моментом пред'явлення вимоги; між сторонами не було спору щодо характеру зобов'язання, його змісту, умов виконання тощо» [13].

Однак, відповідно до Постанови № 410, уповноважені банки не можуть знімати з контролю експортні операції клієнтів на підставі документів про припинення зобов'язань зарахуванням зустрічних однорідних вимог: в іноземній валюті 1 групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів та в інших валютах (якщо загальна сума зобов'язань, що припиняються зарахуванням у межах одного договору щодо експорту товарів, перевищує в еквіваленті 500 тис. дол. США) [15].

Оподаткування експортно-імпорتنих операцій здійснюється відповідно до Податкового кодексу України.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, дослідивши експортно-імпорتنі операції, як складову частину зовнішньоекономічної діяльності, ми виявили, що дана ділянка обліку регулюється низкою нормативних актів (кодекси, закони, інструкції, положення тощо).

З одного боку, важливими документами, які регламентують систему бухгалтерського обліку в Україні, є Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», НП(С)БО та ПСБО, МСФЗ та інші нормативні документи, які визначають концептуальні основи, напрями та принципи, згідно з якими повинні вести облік усі підприємства.

З іншого боку, регулювання експортно-імпорتنих операцій здійснюється низкою нормативно-правових документів, а саме кодексами, Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», П(С)БО 21, положеннями, інструкціями та іншими нормативними документами.

Необхідно відзначити, що нормативно-правові засади регулювання експортно-імпорتنих операцій характеризуються постійним оновленням, тому основні проблеми зовнішньоекономічної діяльності в регулюванні та обліку експортно-імпорتنих операцій виявляються в нестабільній правовій базі, тобто нестабільному законодавстві, що постійно змінюється. Для поліпшення потрібно вжити низку заходів, зокрема створити чітку систему державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, переглянути й удосконалити митно-тарифний механізм, урегулювати нормативно-правове забезпечення щодо обліку експортно-імпорتنих операцій.

Перспективою подальших досліджень є вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування облікової системи експортно-імпорتنих операцій на підприємствах України.

Бібліографічний список:

1. Степаненко О.І. Особливості оподаткування експортних операцій. Фінанси, облік і аудит. Київ : КНЕУ. 2004.
2. Шутка С.Є., Колінько Н.І. Основні аспекти обліку експортних операцій суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. Серія економічна*. 2016. Вип. 26.2. С. 253-260.
3. Коблянська Г.Ю. Нормативно-правова основа здійснення експортних операцій. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2006. Вип. 10. Ч. 2. С. 102-107.

4. Кіян О., Козаченко О.В., Стрельцова Є.Л. Теоретико-правові засади адміністративно-правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані* : монографія. Миколаїв : Іліон, 2016. С. 477-498.
5. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року). Правила Міжнародної торгової палати від 01.01.2000. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007.
6. Положення про митні декларації : Постанова Кабінету Міністрів України «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій» від 21.05.2012 №450. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF>.
7. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
8. Гордолопов В.Ю. Методологічні положення бухгалтерського обліку експортно-імпорتنних операцій підприємств. *Агросвіт*. 2018. № 13. С. 15-27.
9. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
10. Коваль О., Балабайкіна Н. Методика бухгалтерського обліку експортних-імпорتنних операцій. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 4. С. 31-35.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» : Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 № 193. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
12. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.
13. Про затвердження Інструкції про порядок здійснення контролю над експортними, імпортними операціями : Постанова Національного банку України від 24.03.1999 № 136. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0338-99>.
14. URL : <https://www.buh24.com.ua/rozrahunki-za-eksporno-importnimi-operatsiyami>.
15. Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України : Постанова Національного банку України від 13.12.2016 № 410. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0410500-16>.
3. Kobljansjka Gh.Ju. Normatyvno-pravova osnova zdijsnennja eksportnykh operacij. Naukovi praci Kirovoghgradskogho nacionalnogho tekhnichnogho universytetu. Ekonomichni nauky: zb. nauk. pr. Kirovograd: KNTU, 2006. Vyp. 10, ch. 2. S. 102-107.
4. Kijan O. Teoretyko-pravovi zasady administratyvno-pravovogho rehuljuvannja zovnishnjoekonomichnoji dijalnosti. Pravovyj vplyv na nepravomirnu povedinku: aktualni ghvani: monoghrafija / O.V. Kozachenko, Je.L. Streljcov. MON Ukrajinu, NU «OJuA», Kaf. krym. prava ta in. krym.-prav. dyscyplin Mykolajiv. in-t. prava, PRC NAPrNU, GhO «Vseukr. Asociacija krym. prava». Mykolajiv. Ilion, 2016. S. 477-498.
5. Inkoterms. Oficijni pravyla tлумachennja torghoveljnykh terminiv Mizhnarodnoji torghovoji palaty (redakcija 2000 roku). Pravyla Mizhnarodnoji torghovoji palaty vid 01.01.2000 r. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007.
6. Polozhennja pro mytni deklaracii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrajinu «Pytannja, pov'jazani iz zastosuvannjam mytnykh deklaracij» vid 21.05.2012r.#450. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF>.
7. Mytnyj kodeks Ukrajinu vid 13.03.2012 # 4495-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
8. Ghordopolov V.Ju. Metodologichni polozhennja bukhghaltersjkogho obliku eksportno-importnykh operacij pidprijemstv. Aghrosvit. 2018. # 13. S. 15-27.
9. Pro zovnishnjoekonomichnu dijalnistj: Zakon Ukrajinu vid 16.04.1991 r. # 959-XII / Verkhovna Rada Ukrajinu. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
10. Kovalj O., Balabajkina N. Metodyka bukhghaltersjkogho obliku eksportnykh-importnykh operacij. Bukhghaltersjkyj oblik i audyt. 2010. # 4. S. 31-35.
11. Polozhennja (standart) bukhghaltersjkogho obliku 21 «Vplyv zmin valjutnykh kursiv»: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrajinu vid 10.08.2000 r. # 193. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
12. Pro valjutu i valjutni operacii: Zakon Ukrajinu vid 21.06.2018 r. # 2473-VIII / Verkhovna Rada Ukrajinu. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.
13. Pro zatverdzhennja Instrukcii pro porjadok zdijsnennja kontrolju za eksportnymy, importnymy operacijamy: Postanova Nacionalnogho banku Ukrajinu vid 24.03.1999 r. # 136. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0338-99>.
14. Internet-resurs: <https://www.buh24.com.ua/rozrahunki-za-eksporno-importnimi-operatsiyami>.
15. Pro vrehuljuvannja sytuacii na ghroshovo-kredytnomu ta valjutnomu rynkakh Ukrajinu: Postanova Nacionalnogho banku Ukrajinu vid 13.12.2016 r. # 410. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0410500-16>.

References:

1. Stepanenko O.I. Osoblyvosti opodatkuvannja eksportnykh operacij. Finansy, oblik i audyt. K.: KNEU. 2004.
2. Shutka S.Je., Kolinjko N.I. Osnovni aspekty obliku eksportnykh operacij sub'ektiv zovnishnjoekonomichnoji dijalnosti. Naukovyj visnyk Nacionalnogho lisotekhnichnogho universytetu Ukrajinu: serija ekonomichna. Ljviv: RVV NLTU Ukrajinu. 2016. Vyp. 26.2. S. 253-260.